

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Інститут законодавства Верховної Ради України
Національна служба посередництва і примирення
Сумська обласна державна адміністрація
Головне територіальне управління юстиції у Сумській області
Сумський окружний адміністративний суд
Господарський суд Сумської області
Зарічний районний суд м. Суми
Сумський місцевий центр з надання безоплатної вторинної
правової допомоги**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ:
ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ ВИМІРИ**

Частина 2

25-26 квітня 2018 р.

Суми – 2018

УДК 340(477)
А 43

Рекомендовано до друку Вченою радою Сумського національного аграрного університету (протокол № 9 від 26 березня 2018 року)

Редакційна колегія:

Курило М.П., перший проректор Сумського національного аграрного університету, доктор юридичних наук, професор (голова);
Запара С.І., декан юридичного факультету Сумського національного аграрного університету, доктор юридичних наук, професор;
Арістова І.В., завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор наук, професор;
Клочко А.М., завідувач кафедри міжнародних відносин Сумського національного аграрного університету, кандидат юридичних наук, доцент;
Кузнецова М.Ю., завідувач кафедри приватного та соціального права Сумського національного аграрного університету, кандидат юридичних наук;
Ясинок М.М., завідувач кафедри правосуддя Сумського національного аграрного університету, доктор юридичних наук, професор.

Актуальні питання юриспруденції: теоретичний та
А 43 **практичний виміри:** матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 25-26 квітня 2018 року). У 2-х частинах. Частина 2. Суми, 2018. 280 с.

ISBN 978-966-916-531-2

Збірник містить тези доповідей, учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання юриспруденції: теоретичний та практичний виміри» (м. Суми, 25-26 квітня 2018 р.). Розрахований на науковців, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, юристів-практиків, представників державної служби та органів місцевого самоврядування

УДК 340(477)

ISBN 978-966-916-531-2

© Автори тез, 2018
© Сумський національний аграрний університет, 2018

СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ПРЕДСТАВНИКІВ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ В СУДІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Кучма О.Л., доктор юридичних наук,
доцент, доцент кафедри трудового права
та права соціального забезпечення
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка (Україна)

12 січня 2018 року відбулася зустріч керівництва, суддів Касаційного цивільного суду в складі Верховного Суду і заступників голів, секретарів судових палат апеляційних судів областей та Апеляційного суду міста Києва. Судді касаційної та апеляційної інстанцій обговорювали проблемні питання застосування цивільного процесуального законодавства.

Одним із питань було наступне: чи можуть співробітники юридичних осіб за дорученнями бути представниками?

Відповідь на запитання була наступною: «Ч. 3 ст. 58 ЦПК: юрособа бере участь через свого керівника або представника. Представником може бути адвокат або законний представник. Варто звернути увагу на ст. 19, де визначено перелік малозначних справ і на ч. 2 ст. 60 (в малозначних справах може бути не адвокат). Однак в судах апеляційної інстанції виключно адвокати здійснюють представництво з 1.01.2018 року (з певними винятками, які стосуються представництва юрособи його керівником). Що стосується представництва органів державної влади і місцевого самоврядування, то до 2020-го воно може здійснюватися не адвокатом. ... Таким чином, у випадку з юрособами, юрисконсульти не можуть здійснювати представництво.»[1].

Керуючись даними роз'ясненнями судді апеляційних судів у 2018 році стали не допускати до участі у судових засіданнях (в судах апеляційної інстанції) юрисконсультів юридичних осіб у малозначних справах та не приймати підписані ними апеляційні скарги мотивуючи тим, що юрисконсульт хоч і має довіреність але не є адвокатом чи керівником юридичної особи, яку представляє.

Так, апеляційний суд Харківської області у справі №638/1638/17 (ціна позову 22 019,73 грн.) прийняв ухвалу, якою апеляційну скаргу залишив без руху, надавши строк для усунення недоліків апеляційної скарги та надання до апеляційного суду апеляційної скарги, оформленої відповідно до вимог, встановлених ст.356 ЦПК України. У мотивувальній частині ухвали Суд послався на вимоги ч.3, п.1 ч.4 ст.356, ч.3 ст.58, ч.1 ст.60 ЦПК України та зазначив : «...з матеріалів справи вбачається, що апеляційна скарга подана та підписана начальником відділу правового та кадрового забезпечення Харківської

обласної дирекції «НАСК «ОРАНТА» повноваження якої не підтверджено у відповідності до положень вищенаведених норм»[2].

Вважаємо тлумачення судовою гілкою влади законодавства в частині суб'єктного складу представників юридичної особи в суді досить дискусійною та такою, що суперечить чинному законодавству, зокрема статті 131² Конституції України з огляду на наступне.

Відповідно до Конституції України:

Стаття 131². Для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура.

Незалежність адвокатури гарантується.

Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом.

Виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення.

Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена.

Згідно із Перехідними положеннями Конституції України:

16¹ З дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)»: ...

11) представництво відповідно до пункту 3 частини першої статті 131¹ та статті 131² цієї Конституції виключно прокурорами або адвокатами у Верховному Суді та судах касаційної інстанції здійснюється з 1 січня 2017 року; у судах апеляційної інстанції – з 1 січня 2018 року; у судах першої інстанції – з 1 січня 2019 року.

Представництво органів державної влади та органів місцевого самоврядування в судах виключно прокурорами або адвокатами здійснюється з 1 січня 2020 року.

Представництво в суді у провадженнях, розпочатих до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», здійснюється за правилами, які діяли до набрання ним чинності, – до ухвалення у відповідних справах остаточних судових рішень, які не підлягають оскарженню [3].

Процесуальними кодексами визначено:

Малозначними справами є:

1) справи, у яких ціна позову не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

2) справи незначної складності, визнані судом малозначними, крім справ, які підлягають розгляду лише за правилами загального позовного провадження, та справ, ціна позову в яких перевищує

п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (ч.5 ст.12 ГПКУ, ч.6 ст.19 ЦПКУ) [4; 5],

адміністративна справа незначної складності (малозначна справа) – адміністративна справа, у якій характер спірних правовідносин, предмет доказування та склад учасників тощо не вимагають проведення підготовчого провадження та (або) судового засідання для поного та всебічного встановлення її обставин (п.20 ст.4 КАСУ) [6].

Правнича допомога:

1. Учасники справи мають право користуватися правничою допомогою.

2. Представництво у суді, як вид правничої допомоги, здійснюється виключно адвокатом (професійна правнича допомога), крім випадків, встановлених законом (ст.16 ГПКУ, ст.15 ЦПКУ, ст.16 КАСУ).

Особи, які можуть бути представниками:

Представником у суді може бути адвокат або законний представник (ч.1 ст.58 ГПКУ, ч.1 ст.60 ЦПКУ, ч.1 ст.57 КАСУ).

При розгляді справ у малозначних спорах (малозначні справи) представником може бути особа, яка досягла вісімнадцяти років, має цивільну процесуальну дієздатність, за винятком осіб, визначених статтею 59 цього Кодексу (ч.2 ст.58 ГПКУ).

Під час розгляду спорів, що виникають з трудових відносин, а також справ у малозначних спорах (малозначні справи) представником може бути особа, яка досягла вісімнадцяти років, має цивільну процесуальну дієздатність, за винятком осіб, визначених у статті 61 цього Кодексу (ч.2 ст.60 ЦПКУ).

У справах незначної складності та в інших випадках, визначених цим Кодексом, представником може бути фізична особа, яка відповідно до частини другої статті 43 цього Кодексу має адміністративну процесуальну дієздатність (ч.2 ст.57 КАСУ).

Також, відповідно до ч.3 ст.10 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» для надання професійної правничої допомоги діє адвокатура. Забезпечення права на захист від кримінального обвинувачення та представництво в суді здійснюються адвокатом, за винятком випадків, установлених законом [7].

Таким чином, відсутні правові підстави звужувати коло осіб, які можуть представляти юридичну особу у судах апеляційної інстанції у 2018 році та подальших роках тільки до адвокатів і керівників або членів виконавчого органу юридичної особи по всіх категоріях судових справ.

Використана література

1. В КГС Верховного Суда проходит совещание с главами апелляционных судов (текстовая трансляция) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://sud.ua/ru/news/sud-info/113464-v-kgs-verkhovnogo-suda> prokhodit-soveschaniye-s-glavami-apellyatsionnykh-sudov-tekstovaya-translyatsiya

2. Ухвала Апеляційного суду Харківської області : від 16.01.2018 р. № 638/1638/17: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/71638805>

3. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

4. Господарський процесуальний кодекс України : від 06.11.1991 р. № 1798-ХП: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/1798-12>

5. Цивільний процесуальний кодекс України : від 18.03.2004 р. № 1618-IV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/card/1618-15>

6. Кодекс адміністративного судочинства України : від 06.07.2005 р. № 2747-IV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/2747-15>

7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України : від 02.06.2016 р. № 1402-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/1402-19>

ТАКТИКА ОГЛЯДУ ДОКУМЕНТІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЦІЛЬОВОГО ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА РОБОТУ З ВІДХОДАМИ

Лилик В.А., аспірант юридичного факультету ПВНЗ «Львівський університет бізнесу і права» (Україна)

Кримінальний процесуальний кодекс України виокремлює чотири види огляду: місцевості, приміщення, речей та документів. Під самим оглядом законодавець розуміє дію, що полягає у безпосередньому сприйнятті зовнішніх ознак матеріальних об'єктів з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин кримінального правопорушення. Сутність огляду полягає у тому, що слідчий чи прокурор сприймає об'єкт огляду (за допомогою слухових, зорових, тактильних відчуттів), досліджує та оцінює його стан, властивості, ознаки з метою виявлення та фіксації будь-яких відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення [1, с. 603–604]. У ході проведення цієї процесуальної дії прокурор, слідчий виявляє (знаходить), досліджує (наскільки це можливо на цьому етапі) й фіксує відомості про фактичні дані, що мають значення для кримінального провадження. Завданнями огляду є: 1) виявлення слідів кримінального правопорушення й інших об'єктів, що можуть бути залучені до матеріалів кримінального провадження як речові докази; 2) з'ясування обставин кримінального